

เก็บตก... การเสวนาวิชาการ

“ขบวนการนำคุณค่าสหกรณ์ สู่ทางเลือก เพื่อการกินดีอยู่ดีของคนในชาติ”

เหมือนเป็นประเพณีของพวกเราชาวสหกรณ์ที่จะมีเวทีเสวนาวิชาการเป็นประจำทุกปีในวันที่ 15 กันยายน ซึ่งตรงกับวันคล้ายวันสถาปนาสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และในปี 2554 นี้ สถาบันฯ ก็ได้จัดงานการประกาศเกียรติคุณนักสหกรณ์ที่มีคุณค่าและสหกรณ์ที่มีคุณค่า แห่งปี 2554 (ซึ่งผู้อ่านวารสาร “คนสหกรณ์” คงได้ทราบกันไปแล้วว่าใครบ้างที่เป็นผู้ได้รับรางวัลอันทรงเกียรติในปีนี้อีกจากวารสารฉบับที่ผ่านมา) พร้อมกับมีเวทีเสวนาทักทายและบ่ายดั่งเช่นทุกปี โดยในปีนี้อาจารย์มีโอกาสที่ดีได้เข้าร่วมรับฟังเวทีตลอดทั้งวัน ซึ่งได้ทั้งสาระความรู้และประสบการณ์การทำงานจริงจากวิทยากรผู้เข้าร่วมเวทีทุกท่าน จึงใคร่ขอยกถ่ายทอดด้วยคำบางช่วงบางตอนที่ข้าพเจ้าพอจะจดจำได้ มาไว้ในวารสาร “คนสหกรณ์” ฉบับนี้ โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่คุณผู้อ่านทุกท่านที่จะได้นำไปเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต หรือการปฏิบัติงานทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับการสหกรณ์ได้บ้างไม่มากก็น้อย

งานประกาศเกียรติคุณนักสหกรณ์และสหกรณ์ที่มีคุณค่า แห่งปี 2554 และเวทีเสวนาวิชาการขบวนการนำคุณค่าสหกรณ์ สู่ทางเลือกเพื่อการกินดีอยู่ดีของคนในชาติ

ภาคเข้า : เวทีเสวนา “การนำคุณค่าสหกรณ์ สู่ทางเลือกแก่สังคมไทย”

รศ.ดร.สาริธ อังสุมาลิน

คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ (ผู้ดำเนินรายการ)

“การนำคุณค่าสหกรณ์สู่การสร้างทางเลือกแก่สังคมไทย เพื่อมุ่งหวังที่จะให้ประชาชนมีความกินดีอยู่ดีภายใต้ทรัพยากร เทคโนโลยี และขีดความสามารถในการจัดการที่มีอยู่อย่างจำกัดในระดับหนึ่ง เราจึงต้องคำนึงว่าจะทำอะไรที่จะใช้ทรัพยากรที่มีเพื่อผลิตสินค้าและบริการแก่คนในสังคมให้มีความกินดีอยู่ดีได้อย่างยั่งยืนตลอดไป การจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้เกิดความสุขแก่ทุกคนของการสหกรณ์นั้นอยู่ตรงกลางระหว่าง ทุนนิยมกับ สังคมนิยม กล่าวคือ สหกรณ์ไม่ได้มุ่งหวังประโยชน์ที่กำไรสูงสุดเพียงอย่างเดียว แต่เรามุ่งหวังที่จะให้ทุกคนมีความสุขด้วยเช่นกัน ดังนั้นการใช้กระบวนการสหกรณ์เพื่อให้เกิดความกินดีอยู่ดีจึงต้องหาวิธีการและสิ่งที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยเรา ทั้งนี้การใช้สิ่งที่ยั่งยืนมาจากต่างประเทศที่มีบริบทแตกต่างจากเราก็อาจไม่เหมาะสมเท่าไรนัก”

เวทีเสวนาวิชาการ “การนำคุณค่าสหกรณ์ สู่ทางเลือกแก่สังคมไทย”

ดร.สีลากรณ์ บัวสาย

รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

“ข้อค้นพบจากงานวิจัยของ สกว. ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับพัฒนาชนบทและการแก้ปัญหาความยากจน จากการสนับสนุนการวิจัยเชิงพื้นที่ใน 17 จังหวัดได้ข้อสรุปว่า เครื่องมือสำหรับใช้แก้ปัญหาคือการทำบัญชีครัวเรือนซึ่งเมื่อชาวบ้านรู้จักการจดบัญชีครัวเรือนไปแล้วพบว่าบางรายสามารถปลดหนี้ได้เกือบล้านบาทภายในระยะเวลาเพียง 2-3 ปี โดยกระบวนการทำบัญชีครัวเรือนมีอยู่ด้วยกัน 2 ส่วน คือ บัญชีการบริโภค และบัญชีการผลิต เมื่อกลุ่มเกษตรกรเริ่มจดบัญชีครัวเรือนจึงได้รู้ถึงต้นทุนการผลิตที่มีค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นอยู่มาก จึงหาวิธีการลดต้นทุนเหล่านั้น ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้มากจนทำให้ปลดหนี้สินได้หมด ซึ่งกลุ่มเกษตรกรนั้นจะมีการปลดหนี้ที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยจากกลุ่มอื่นๆทั่วไป เช่นกลุ่มมนุษย์เงินเดือน เพราะสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ ซึ่งตัวนี้เป็นตัวที่ช่วยให้เห็นผลเป็นอย่างมาก สุดท้ายคือมีการรวมกลุ่มโดยหลักการของสหกรณ์ที่สามารถเพิ่มคุณค่าและเพิ่มรายได้ ทำให้เกษตรกรมีทางไปมากกว่ามนุษย์เงินเดือนทั่วไปหลายทาง

เราปฏิเสธไม่ได้ว่าทุกวันนี้เกษตรกรอยู่ในวงจรธุรกิจการเกษตร เพราะเป็นผู้ผลิตและมีบริษัทมารับซื้อต่อโซ่เป็นชั้นๆ ขึ้นไป ผู้ที่อยู่ชั้นล่างที่สุดมักมีอำนาจการต่อรองน้อยที่สุดถ้าไม่ชวนขายที่จะจัดการเชิงธุรกิจ ดังนั้นด้วยเครื่องมือและกระบวนการเรียนรู้ที่ใส่เข้าไปเรื่องบัญชีครัวเรือนซึ่งในบัญชีนี้มีบัญชีต้นทุนการผลิตด้วย เพียงแค่นี้ก็สามารถช่วยให้เกษตรกรลุกขึ้นยืนได้ด้วยตัวเอง ซึ่งสิ่งที่เล่ามานั้นเป็นกระบวนการที่ทำให้คนสามารถพึ่งพาตนเองได้ เหมือนการสอนให้คนตกปลากินเองได้ไม่ใช่การหยิบยื่นปลาให้โดยตรงซึ่งไม่เกิดประโยชน์อันใด

นอกจากนี้ยุทธศาสตร์ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งสำหรับการพลิกฟื้นเกษตรกรไทยก็คือการเพิ่มความสามารถในการประกอบการเชิงธุรกิจของเกษตรกร ซึ่งเปรียบเหมือนขั้นบันไดที่ไม่รู้ว่ามีความยาวแค่ไหน แต่ที่รู้แน่ๆ คือขั้นที่หนึ่งนี่คุณต้องรู้ต้นทุนของตัวเองเพื่อจะช่วยให้วางแผนการผลิตได้ ซึ่งเมื่อรู้ต้นทุนก็จะมีเรื่องการควบคุมต้นทุน เริ่มมีการวางแผน เริ่มรู้ว่าจุดคุ้มทุนอยู่ที่ไหน นำไปสู่การลดต้นทุนการผลิตตลอดจนถึงการจัดการคุณภาพ การจัดการช่องทางการตลาด และการเรียนรู้เพื่อทำธุรกิจ ทั้งหมดนี้เกษตรกรจะต้องเริ่มเรียนรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวคิดเรื่องโซ่อุปทาน เพราะภาคธุรกิจการเกษตรนั้นเกษตรกรมักมีความเสียเปรียบในห่วงโซ่อุปทานซึ่งถ้าสามารถแก้ปัญหาจุดนี้ได้จะช่วยได้มาก ดังนั้นสหกรณ์ต้องเป็นโรงเรียนให้แก่สมาชิกในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะในการประกอบการเชิงธุรกิจ ซึ่งตัวสหกรณ์เองต้องมีการเชื่อมโยงทั้ง 3 ส่วนคือ ชุมชน/สังคม (Community) ตัวสินค้า/ผลิตภัณฑ์ (Commodity) และตัวผู้บริโภค (Consumer) โดยเราต้องนำนักธุรกิจมาประกบกับเกษตรกรเพื่อช่วยจุดติ่งให้ก้าวไปพร้อมกันได้ ต้องมีกระบวนการเรียนรู้ไปด้วยกัน และสุดท้ายบทบาทที่สูงขึ้นและมีการกระจายจ่ายอย่างเป็นธรรมบนอุดมการณ์การช่วยเหลือกันของสหกรณ์”

คุณดาววัลย์ คำภา

รองเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

“เรื่องสหกรณ์เป็นเรื่องที่สำคัญ เป็นกระบวนการที่สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มคนรวมถึงวิสาหกิจชุมชน และ SMEs ที่เป็นการรวมกลุ่มจากรายย่อยต่างๆ ให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น โดยเน้นการมีภาคีร่วมกัน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงระดับโลกในปี 2558 ที่จะถึงนี้ เราจะเป็นประชาคมอาเซียน ดังนั้นเราจะต้องวางตำแหน่งอย่างไร เพราะสินค้าต่างๆ ที่เข้ามาจะมีการแข่งขัน

กัน ซึ่งเราก็คงทราบว่าคุณค่าของประเทศเพื่อนบ้านนั้นมีราคาถูกกว่าเรามากเพราะมีต้นทุนที่ถูกกว่าเพราะฉะนั้นเราควรร่วมแรงร่วมใจให้สร้างคุณค่าและเกิดการพึ่งพาตัวเองได้อย่างเป็นรูปธรรมจริงซึ่งเหล่านี้จะเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยสร้างความเข้มแข็งของภาคเกษตรต่อไปได้

สหกรณ์ต้องสร้างคุณค่าตลอดสายโซ่อุปทาน (Supply Chain) ต้องเรียนรู้ที่จะสามารถสร้างความเข้มแข็งได้ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ จากการศึกษาของสภาพัฒน์ฯ พบว่าสินค้าเกษตรหลายชนิดเริ่มมี Supply Chain ที่สั้นลง โดยเฉพาะสินค้าที่มีคุณภาพ เช่นสินค้าด้านเกษตรอินทรีย์นั้นเริ่มมีกลุ่มที่ทำตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง แสดงให้เห็นว่าสินค้าใดที่สหกรณ์หรือผู้ผลิตสามารถที่จะดูแลควบคุมคุณภาพ ก็สามารถที่จะพึ่งพาตัวเองลดต้นทุนต่างๆ และสร้างมูลค่าเพิ่มได้ ยิ่งไปกว่านั้นถ้าเราหาตลาดเองได้โดยเชื่อมโยงกับภาคที่เกี่ยวข้องได้เอง Supply Chain ก็จะสั้นลง ดังนั้นจึงคิดว่าถ้าสหกรณ์สามารถทำเองได้ก็จะสร้างคุณค่าในเรื่องนี้ได้และเกิดประโยชน์แก่สมาชิกมากขึ้น ซึ่งบทบาทสำคัญของสหกรณ์ที่น่าจะทำได้ คือช่วยสมาชิกให้มีความเข้มแข็ง คิดเป็นทำเป็นและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อต่อสู้กับผู้แข่งขันและต้องเกิดความเป็นธรรมกลับมายังผู้ผลิตต้นทางด้วย อีกประเด็นหนึ่งคือการนำภูมิปัญญาของเรามาสร้างที่เรียกว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทำให้สินค้าเกิดมูลค่ามีนวัตกรรมที่เป็น Unique เพื่อที่จะสามารถยืนหยัดแข่งขันได้ในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยทุกภาคส่วนต้องเข้ามาช่วยเสริมอย่างเข้มแข็งเพื่อให้สหกรณ์สร้างคุณค่าและเป็นทางเลือกให้กับสังคมได้”

ศ.สุพวง อิศวานนท์

นักวิชาการอาวุโส สถาบันคลังสมองของชาติ

“ประเด็นที่ต้องนำมาคิด คือการรวมกันเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ที่จะถึงนี้ ตลาดจะไม่ใช่แค่หมายถึงตลาดในประเทศไทยเท่านั้นแต่เป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่จะเป็น

ตลาดเดียว ฐานการผลิตเดียว มีการโยกย้ายฐานการผลิตมากขึ้น เพราะฉะนั้นความเสี่ยงในเรื่องการตลาดจะเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน และการรวมเป็นตลาดเดียวนั้น คุณภาพจะเป็นตัวบ่งบอกว่า จะสามารถอยู่ในตลาดได้หรือไม่

สำหรับโลกอนาคตข้างหน้าผู้บริโภคจะเป็นตัวกำหนดการผลิต ในการเข้าสู่การค้าเสรีนั้นการควบคุมการผลิตเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการรายย่อยจะควบคุมได้ยากมากกว่าภาคเอกชนที่มีฐานการผลิตขนาดใหญ่ เพราะฉะนั้นการรวมตัวกันของกลุ่มผู้ผลิตรายเล็กจะเป็นทางรอดของภาคการเกษตร นั่นคือเราต้องรวมตัวกันหาตลาดใหม่ๆ ที่เป็นตลาดกลุ่มเฉพาะ (Niche Market) ซึ่งจะเป็นอีกหนึ่งทางรอดเพื่อลดความเสี่ยงด้านการตลาด โดยเราต้องเพิ่มคุณภาพลงไปในระบบการผลิตเพื่อความน่าเชื่อถือ การเปิดตลาดมีโอกาสมากขึ้นแต่ต้องมีคุณภาพเป็นสำคัญ ถ้าเรารวมตัวกันเป็นกลุ่มการผลิต แล้วสหกรณ์เป็นผู้รวบรวมจากผู้ผลิตรายเล็กๆ ให้ขยายขนาดใหญ่ขึ้น เราจะเป็นเหมือนฟาร์มขนาดใหญ่มีผลผลิตมากแล้วจะสามารถคัดคุณภาพมาตรฐานได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกษตรกรเองต้องมีกระบวนการผลิตที่ดีขึ้น โดยสหกรณ์จะมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้เกษตรกรรายย่อยสามารถอยู่ได้”

ของการเกษตรทฤษฎีใหม่ ไปถึงชุมชนชั้นที่สองไปจนถึงการเชื่อมโยงกันระหว่างชุมชนกับภายนอก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องมาร่วมมือช่วยเหลือกันซึ่งนั่นก็คือหลักการ คือหัวใจของสหกรณ์ เพราะฉะนั้นจึงเห็นว่าการปฏิรูปโครงสร้าง การกระจายอำนาจ โอกาส และงบประมาณที่จะให้ผู้คนและชุมชนให้สามารถจัดการกับชีวิตของตัวเองได้เป็นเรื่องสำคัญ โดยสหกรณ์จะเป็นกลไกที่สำคัญมากในการทำสิ่งเหล่านี้ โดยเฉพาะเรื่องงบประมาณ ซึ่งที่ผ่านมางบประมาณมักจะผ่านหน่วยงานของรัฐที่บางครั้งก็ไม่ตรงกับความต้องการของพื้นที่ และมีแนวโน้มงบประมาณรายจ่าย ซึ่งถ้าไม่งบประมาณเหล่านี้ลงไปเพื่อสร้างขีดความสามารถจะช่วยขยายขีดความสามารถของประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

สหกรณ์คือต้นแบบของผู้ประกอบการทางสังคม ที่สามารถวางระบบการจัดการทางเศรษฐกิจเพื่อเอื้อให้เกิดประโยชน์ทางสังคมได้นอกเหนือจากประโยชน์ที่เราจำเป็นต้องใช้ ในการรับมือกับการแข่งขันทางเศรษฐกิจเพียงแต่ต้องตระหนักว่าหลักการกับรูปแบบของสหกรณ์อาจจะไม่เหมือนกันทั้งหมด เพราะในหลักการจะเป็นเหมือนธงนำ แต่ในความเป็นรูปแบบนั้นอาจจะมียุทธวิธีที่หลากหลายแตกต่างกันไป”

การบริหารจัดการที่ดีก็นำมาซึ่งสตางค์ (เงิน) เมื่อมองที่สินค้าเกษตรจากต้นทางถึงปลายทางนั้นจะเห็นได้ว่าต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ ซึ่งเมื่อถึงปลายทางสินค้าเหล่านั้นจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นสูงมาก แต่ในทางกลับกันที่ต้นทางมักจะได้รับผลตอบแทนที่ต่ำมาก จึงมีคำถามว่าเราจะกระจายมูลค่าเหล่านั้นกลับไปสู่ต้นทางได้อย่างไรเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมมากที่สุด ซึ่งนี่จะเป็นการคืนความสุขกลับสู่ต้นทางคือเกษตรกรผู้ผลิตวัตถุดิบ โดยถ้าจะให้สหกรณ์มีบทบาทในการเชื่อมโยงคุณค่า (Value Chain) เหล่านี้จะเป็นไปได้หรือไม่ และคิดว่าถ้าสหกรณ์ทำได้จะสามารถแข่งขันกับกลุ่ม Modern Trade ได้ นอกจากนี้สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ สหกรณ์ยังไม่มีระบบไอซีที (ICT) ที่ดี ไม่สามารถเชื่อมข้อมูลข่าวสารต่อกันทุกสหกรณ์ได้ทำให้ไม่รู้ข่าวคราวซึ่งกันและกัน อีกทั้งเราจะพัฒนาระบบโลจิสติกส์ (Logistic) ให้โดดเด่นได้อย่างไร สำหรับการทำงานของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์นั้นยังเป็นการรวมกลุ่มอย่างหลวมๆ ดังนั้นเราจะต้องทำอย่างไรให้เกิดการเชื่อมโยงกันอย่างเหนียวแน่นมากขึ้น และอยากให้สถาบันฯ เปลี่ยนการทำงานจากเชิงรับเป็นเชิงรุกให้มากขึ้น”

นิตยเสมอ

การขยายเศรษฐกิจการคลัง การศึกษาวิจัยนั้น เรื่องของ Research สิ่งสำคัญอย่างยิ่ง จะเห็นว่าปัญหาของเราทุกวันนี้มีอยู่อย่างจำกัด แต่เครื่องมือที่มีอยู่อย่างจำกัด ด้วยเหตุนี้เองผลงานวิจัยทุกชิ้นจึงไม่สำเร็จเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ สำหรับในการทำงานนั้นทุกคนต้องมีสิ่งสำคัญคือสติ ซึ่งในที่นี้มี 2 นัยยะคือ สติสัมปชัญญะ หรืออีกนัยหนึ่งในภาษาอังกฤษคือ STI ซึ่งประกอบด้วย S คือ Science, T คือ Technology และ I คือ Innovation ซึ่งเมื่อนำ 2 อย่างนี้รวมกันแล้วมี

คุณกฤษฎา อุทยานิน

ผู้ตรวจราชการ กระทรวงการคลัง “การบูรณาการภาครัฐและเอกชนเข้าด้วยกันจะเป็นการยกระดับความเข้มแข็งของเกษตรกร โดยภาครัฐเองควรเปลี่ยนบทบาทไปดูแลเรื่องการสร้างมาตรฐานในบางเรื่อง และมีหน้าที่เป็นเพื่อนคู่คิด เป็นนักวิชาการช่วยให้ความรู้และคำแนะนำ สำหรับภาคเอกชนนั้นหลายแห่งให้ความสนใจทำเรื่อง CSR ซึ่งน่าจะช่วยให้สามารถร่วมงานกันได้ ซึ่งหากสามารถเป็นภาคีกันก็จะเป็นการลดคู่แข่งที่ดีที่สุดและทุกคนก็จะได้ประโยชน์ วิทยาศาสตร์ชุมชนเป็นกลุ่มใหญ่ของประเทศ หากวิสาหกิจชุมชนบวกกับหัวใจสหกรณ์เข้าไปด้วย โอกาสที่จะรอดก็มีมาก แต่อาจต้องล้มลุกคลุกคลาน

บ้างเพราะวิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่งนั้นมีคนอยู่ไม่มาก บางแห่งมีแค่ 7-10 คน จากที่ได้ไปตรวจราชการมาเห็นได้ชัดว่าชุมชนมีสิ่งดีๆ อยู่ และเมื่อราชการช่วยเหลือเพิ่มเติมหรือเริ่มโครงการบางอย่างให้ กลุ่มเหล่านั้นก็สามารถดำเนินงานต่อไปได้ แต่อาจมีปัญหาบ้างเช่น บางแห่งมีคนไม่มีวัตถุดิบ บางแห่งมีวัตถุดิบมีคนไม่มีตลาด บางแห่งมีทั้งคนทั้งวัตถุดิบและตลาดแต่ยังไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถ้าเราสามารถที่จะพัฒนาไปในขั้นที่สูงขึ้นน่าจะจะเป็นประโยชน์ โดยสิ่งที่เราจะต้องทำต่อไปคือทำอย่างไรที่จะให้วิสาหกิจชุมชนสามารถบริหารจัดการได้ตลอดรอดฝั่ง ตั้งแต่ขั้นของวัตถุดิบจนถึงตลาด สำหรับในเรื่องสหกรณ์ SMEs นั้นน่าจะเป็นเรื่องใหม่ประเทศไทย

สิ่งสำคัญคือต้องทำให้สมาชิกสหกรณ์ผู้เป็นเจ้าของสหกรณ์ทุกคนเข้าใจ และมีใจให้แก่สหกรณ์มากขึ้น การส่งข้อมูลข่าวสารระหว่างฝ่ายจัดการกับเหล่าสมาชิกคงจะต้องเป็นระบบมากขึ้นเพื่อให้เรามีใจเป็นเนื้อเดียวกัน อีกประการหนึ่งคือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นย้ำเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ในมิติของสหกรณ์จึงควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดบนหลักการเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเราต้อง

สหกรณ์ให้สามารถอยู่ได้ด้วยตัวเองได้โดยองคอยู่รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ ยิ่งนั้นสหกรณ์เราควรที่จะสามารถช่วยรับภาระประเทศชาติได้อีกด้วย จึงอยากให้เราสหกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศ และพวกเราเป็นส่วนหนึ่งของการรับผิดชอบที่มากขึ้น”

ผศ.ศิริพร วงศ์ศรีโรจน์ :

ประธานกรรมการ สอ. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (ร่วมแสดงความคิดเห็น)

“มีความคิดเห็นว่าเป็นสหกรณ์เราควรสร้างคุณค่าตั้งแต่จุดเล็กๆ ของตัวเอง การที่เราเป็นประธานสหกรณ์ออกมาทรัพย์ และได้ช่วยน้องๆ

สมาชิกที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจหรือสังคมให้มีโอกาสอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี ก็มีความรู้สึกที่เราภูมิใจแล้ว จากที่ได้ฟังวิทยากรทุกท่านบรรยายแล้วสรุปได้อย่างครบถ้วนตั้งแต่จุดเล็กๆ จากชุมชน จากตัวเกษตรกรที่ต้องเรียนรู้การรวมกลุ่มช่วยเหลือกัน สร้างความเข้มแข็งเพื่อให้เกิดพลังร่วมเพื่อการสร้างระบบการผลิต และชุมชนควรทำอะไรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของตัวเองจากการได้เรียนรู้และพบว่า ผลการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนา และการลงพื้นที่ก็เป็นส่วนหนึ่งของการช่วยเสริมสร้างด้วยเช่นกัน”

ภาคบ่าย : เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “ขบวนการนำคุณค่าสู่ทางเลือกของคนในชาติ” สร.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท

พอ. สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ (ผู้ดำเนินรายการ)

เกริ่นนำการทำงานของสถาบันฯ ในการขับเคลื่อนสหกรณ์ในเชิงอัตลักษณ์สู่ระบบคุณค่า และการค้าที่เป็นธรรม ซึ่งสถาบันฯ ได้เริ่มดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำคุณค่าสหกรณ์สู่การพัฒนากระบวนการค้าและการค้าที่เป็นธรรมตั้งแต่ปี 2543 จนถึงปัจจุบัน โดยเริ่มจากการประเมินสถานการณ์และการวางกรอบกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ จนได้โครงสร้างพื้นฐานเป็นแผนแม่บทการพัฒนาสหกรณ์ มีเครือข่ายทรัพยากรมนุษย์ระบบสารสนเทศ และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ เกิดเป็นชุดความรู้และนวัตกรรมต่างๆ เช่น ชุดความรู้การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่า การสร้าง

แบรนด์เชิงคุณค่า และ 4 มิติในการสร้างผู้นำเชิงคุณค่า เป็นต้น เหล่านี้ทำให้เกิด Platform การขับเคลื่อน ได้แก่ กรอบระบบคุณค่าการค้าที่เป็นธรรม (VN&F Platform) กรอบการสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันเกษตรกร โดยใช้การทำงานอย่างมีน้ำใจและมีจิตวิญญาณ ใส่ใจในวิสัยทัศน์ รับผิดชอบ และมององค์รวม สู่การนำคุณค่าและการสร้างทางเลือกผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการ Farmer Shop ที่ต้องทำการตลาด เอาหัวใจของผู้บริโภคมาอยู่ใน Farmer Shop นอกจากนี้คนสหกรณ์ส่วนใหญ่ยังไม่ถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ๆ จึงได้ทำโครงการวารสาร “คนสหกรณ์” และเว็บไซต์สถาบันฯ เพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งข้อมูลแก่พวกเราชาวสหกรณ์ทุกท่านอีกทางหนึ่ง

ดร.อัจฉริยา มณีน้อย

ผู้จัดการฝ่ายวิจัยและพัฒนา

บริษัท ออโต้สโตนเตอร์โพรสซิส จำกัด

“ความเป็นมาของการเข้าร่วมโครงการกับสถาบันฯ เนื่องจากประธานบริษัทฯ เล็งเห็นว่าความต้องการเมล็ดพันธุ์ออร์แกนิกในตลาดเริ่มมากขึ้น จึงเริ่มทำงานนี้พร้อมกับการทำมาตรฐานของกลุ่มสหภาพยุโรปและญี่ปุ่น จนในที่สุดไม่สามารถผลิตได้เพียงพอกับความต้องการของตลาด จึงปรึกษากับ ดร.จันทรวีภา ธนะโสภณ และได้รับการแนะนำให้รู้จักกับกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวคุณธรรม จ.ยโสธร ผ่านทาง สร.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท จนในที่สุดได้รับการชักชวนให้เข้าร่วมงานกับโครงการ Farmer Shop ในฐานะผู้ประกอบการรายหนึ่งที่

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “ขบวนการนำคุณค่าสู่ทางเลือกของคนในชาติ”

ผลิตผักปลอดสารพิษส่งให้แก่โครงการร้าน

เมื่อได้ร่วมงานกับกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวคุณธรรมแล้วพบว่า การทำงานให้สำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือกัน และพลังชุมชน พลังการขับเคลื่อนจะสามารถช่วยพัฒนางานของบริษัทได้ และเรากำลังเรียนรู้พลังของชุมชนไปพร้อมๆ กันด้วย นอกจากนี้ยังมองเห็นจุดแข็งของกลุ่มคือมีผู้นำ และกลุ่มชุมชนที่เข้มแข็ง ซึ่งจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนงานไปข้างหน้าต่อไปได้”

คุณอรุข นวราช

กรรมการผู้จัดการ

โรงแรมโรสการ์เด้นทริเวอร์ไซด์ จำกัด

“เป็นประธานกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งในชุดโครงการฯ ของสถาบันฯ เรื่องตลาดสุขใจ เริ่มมาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2553 โดยใช้ตลาดเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนกลุ่มไปสู่เป้าหมายเกษตรอินทรีย์ในท้องที่ อ.สามพราน ซึ่งตลาดสุขใจจะเปิดทุกวันเสาร์-อาทิตย์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้แวะเยี่ยมชม

ในช่วงเริ่มต้นนั้นมีความหนักใจในการดำเนินงานมาก เนื่องจากมีคนเข้าเยี่ยมชมตลาดไม่ถึงวันละร้อยราย ทำให้สินค้าขายไม่ได้ จึงพยายามทำการประชาสัมพันธ์ให้ตลาดเป็นที่รู้จัก จนกระทั่งสื่อโทรทัศน์เริ่มให้ความสนใจเมื่อ มรว. ถนัดศรี สวัสดิวัตน์ จากรายการครอบครัวจรรยา ได้มาเยี่ยมชมและนำไปออกอากาศทางโทรทัศน์ ทำให้ตลาดเป็นที่รู้จักขึ้นอย่างมาก จนส่งผลให้มีคนแวะเยี่ยมชมมากขึ้นถึงวันละประมาณ 500 ราย และเมื่อรายการตลาดสดสนามเป้า ทางโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ได้มาถ่ายทำรายการและออกอากาศไป ส่งผลให้มีคนมาเยี่ยมชมตลาดในเสาร์แรกหลังการออกอากาศ มากถึงประมาณ 1,200 ราย และวันอาทิตย์เพิ่มเป็นประมาณ 1,900 ราย จนสินค้าไม่พอจำหน่าย ซึ่งถือว่าประสบความสำเร็จอย่างสูง

ขณะเดียวกันได้พยายามชักชวนให้พ่อค้า-แม่ค้าในตลาด ให้ร่วมกันพัฒนาไปสู่เกษตร

อินทรีย์ที่ได้รับมาตรฐานสากล เนื่องจากส่วนใหญ่จะยังอยู่ในระดับที่ไม่ใช้สารเคมีเท่านั้นยังไม่ถึงระดับเกษตรอินทรีย์ เพราะฉะนั้นเป้าหมายของกลุ่มคือต้องพัฒนาสินค้า โดยตั้งเป้าหมายว่าอีก 3 ปีข้างหน้าต้องพัฒนาให้ได้มาตรฐานสากลบ้าง อย่างน้อยซักหนึ่งรายก็ยังมีดี นอกจากนี้ทุกเดือนจะเชิญผู้เชี่ยวชาญมาร่วมพูดคุยเรื่องสุขภาพ หรือเกษตรปลอดภัย ฯลฯ โดยหัวข้อการพูดคุยจะได้รับจากผู้เข้าเยี่ยมชมมาตั้งเอง”

คุณกาญจนา คุหากาญจน์

ประธานกรรมการ

บริษัท ซี.เค. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

“ในนามประธานกรรมการบริหารโครงการร้าน Farmer Shop ที่ได้เข้าร่วมงานจากการเป็นผู้ประกอบการผลิตชาใบหม่อนออร์แกนิก และได้รับมาตรฐานเมื่อ 3 ปีที่ผ่านมา โดยเริ่มต้นจากกลุ่มแม่บ้านที่จังหวัดกาญจนบุรีในยุคแรกๆ เมื่อ 11 ปีที่ผ่านมา ในวันที่เมื่อได้ผ่านการคัดเลือกสินค้าให้เข้าร่วมโครงการฯ และได้รู้จักกับ รศ.จุฑาทิพย์ กัทราวัต ก็รู้สึกมีความหวังมากขึ้น เนื่องจากก่อนหน้านี้กำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับ Modern Trade เป็นอย่างมากเพราะสินค้าไม่มีแรงโฆษณา ไม่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ทำให้โดนหักเปอร์เซ็นต์ (ค่า GP) มากจนแทบไม่เหลืออะไร ไม่มีกำไรแล้วยังขาดทุนจึงต้องขอลอนตัวออกจากห้างใหญ่เหล่านั้น

โครงการ Farmer Shop เป็นทางเลือกใหม่ที่มีเป้าหมายร่วมคือการช่วยเหลือกัน ให้ผู้ประกอบการรายย่อยที่ผลิตสินค้าดีมีคุณภาพได้รวมตัวกันให้เกิดพลังการต่อรอง เมื่อได้เข้าร่วมโครงการแล้วทำให้ได้เพื่อนผู้ประกอบการที่หลากหลาย ได้ความรู้ใหม่ๆ ซึ่งมีเป้าหมายร่วมกันไปสู่สิ่งที่ดี และได้เห็นประโยชน์ของคำว่าความสามัคคีคือพลังอย่างแท้จริง”

คุณสุขุม ไทยธำรงค์

คณะกรรมการบริหารโครงการ

ร้าน Farmer Shop (ร่วมแสดงความคิดเห็น)

“จากสโลแกนของโครงการร้าน Farmer Shop ที่ว่า “ไม่ได้หวังกำไร แต่อยากให้เป็นลูกค้าประจำ” ก็มีที่มาเนื่องจากตัวสินค้าที่ผลิตจากผู้ประกอบการนั้นมีความตั้งใจ และใส่ใจให้ได้สินค้าดีมีคุณภาพอย่างมาก แต่ไม่มีตลาดรองรับเมื่อได้เข้าร่วมโครงการก็เห็นว่าเป็นช่องทางที่ให้ความเป็นธรรมกับผู้ผลิตและผู้บริโภคจริงๆ ซึ่งตัวโครงการที่ดำเนินงานนั้นไม่ได้เน้นกำไรเป็นตัวตั้ง แต่เราเอาสินค้าคุณภาพราคาเป็นธรรมเป็นตัวนำ เพื่อให้ผู้ประกอบการอยู่รอด และผู้ผลิตกับผู้บริโภคทุกคนได้ประโยชน์ร่วมกัน”

คุณธนา ท้วประโคน

พวค. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

“สหกรณ์บริการของไทยพีบีเอสเพิ่งเริ่มจัดตั้งได้เพียง 2-3 เดือนที่ผ่านมา มีสมาชิกน้อยกว่าคน พร้อมทุนเรือนหุ้นอีกเล็กน้อย สำหรับโมเดลของไทยพีบีเอสเองนั้นเกิดจากรูปแบบสหกรณ์ ที่กรรมการได้จากการเลือกตั้ง มีการบริหารจัดการเช่นเดียวกับระบบสหกรณ์ กรรมการจำนวน 9 ท่านได้มาจากการสมัครสอบ โดยผู้บริหารท่านแรกที่ได้รับเลือกคือ คุณเทพชัย หยอง และพนักงานทุกคนสมัครสอบแล้วต้องผ่านการคัด

เลือก ทุกอย่างไปรุ่งใส ซึ่งเราเป็นสื่อสาธารณะ แห่งเดียวในประเทศไทยงานหลักของ Thai PBS คือ การผลิต และออกอากาศรายการต่างๆ โดย คำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลัก

การทำงานของเราคำนึงถึงประโยชน์ ของสาธารณะ จึงมีความคิดสนับสนุนให้มีการตั้ง สหกรณ์บริการไทยพีบีเอสขึ้น จากการศึกษา กับ รศ.จุฑาทิพย์ ภักธราวาท เพื่อในอนาคตไทยพีบีเอส จะมีการประชาสัมพันธ์ช่วยเหลือประชาชนให้มีที่ พึ่ง โดยในวัตถุประสงค์ของเรามีข้อหนึ่งเขียนว่า จัดหาบริการหรือให้บริการสาธารณะต่างๆ เพื่อให้ บริการแก่สมาชิก ซึ่งตรงนั้นมันกว้างและเราก็คิด หวังไว้ว่า เราจะให้บริการต่างๆ อย่างเต็มที่ และ มีการประสานงานกับสหกรณ์ต่างๆ เพราะเราเป็น สื่อ ถ้าเราจัดทำแผน โปรโมทให้ดี แล้วอาจมีช่วง เวลาให้ เพราะเราเป็นเวทีสาธารณะ ตรงนี้เป็น หลักประกันให้ประชาชนทั่วประเทศ มีที่พึ่ง”

คุณบุษยเกิด กานนท์

ประธานเครือข่ายคุณค่าข้าวหอมมะลิสหกรณ์ไทย “ได้ร่วมงานกับ รศ.จุฑาทิพย์ ภักธราวาท ตั้งแต่ปี 2548 กับโครงการแคนดูโมเดล จนใน ที่สุดได้ทำโครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าข้าวหอม มะลิสหกรณ์ไทย โดยชักชวนเพื่อนสหกรณ์ใน 5 จังหวัด 15 สหกรณ์ มาร่วมกันทำงานนี้ ซึ่ง การรวมกันของสหกรณ์เป็นเรื่องยากมาก แต่เรา เริ่มต้นด้วยความสัมพันธ์ส่วนตัวที่เป็นเพื่อนกัน มา เหมือนที่กรมส่งเสริมสหกรณ์พยายามสอน ให้สหกรณ์รักกันเป็นพันธมิตรกัน แม้จะมีธุรกิจ ที่แตกต่างกัน โดยจะเห็นได้ว่าการเป็นเพื่อนเป็น มิตรที่ดีต่อกันจะช่วยให้เกิดความก้าวหน้า แต่ เดิมเราไม่มีชุดความรู้จนกระทั่งได้ร่วมกันทำงาน โครงการนี้ จึงได้เข้าใจว่าเราจำเป็นต้องมีชุดความรู้ เพื่อการเตรียมตัวเข้าสู่การค้าตลาดอาเซียน ซึ่ง พวกเราเตรียมกันมาตั้งแต่ปี 2552 และจากเวที ที่เราได้ชุดความรู้จากงานวิจัย ทำให้เรารู้หลายๆ ด้าน ทำให้สามารถเปิดช่องทางการตลาด รู้จักการ

สร้างแบรนด์ที่ต้องสร้างด้วยจิตสำนึกของคนที่ทำ แบนด์ด้วย เป็นต้น และขอทิ้งท้ายไว้ว่า ฝากให้ ชาวสหกรณ์ทุกคนอยากให้อีกกันอย่าทอดทิ้งกัน”

คุณศิริร วิเศษ

พ.อ. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ สนง. สหกรณ์ จ.ฉะเชิงเทรา

“ทำงานโครงการเครือข่ายคุณค่าผล ไม้ จ.ฉะเชิงเทรา กับสถาบันฯ ซึ่งก่อนอื่นเราต้องตั้ง คำถามตัวเองก่อนว่า จากการทำงานทั้งหมดเรา มองที่ประโยชน์ของสมาชิก หรือการแสวงหากำไร เนื่องจากตนเองเป็นนักส่งเสริมฯ เราต้องการนำ คุณค่าสู่ชุมชนและคนในสังคมด้วยระบบสหกรณ์ การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) เป็นการร่วมมือกันของอาเซียน ซึ่งเป็นการจับมือกันของกลุ่ม คนจาก 10 ประเทศที่นับได้ว่าใช้หลักการสหกรณ์ เพื่อให้คนกินดีอยู่ดีเช่นกัน

เราเป็นกลุ่มสหกรณ์ในภาคตะวันออกที่ มีความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มผลิตผลไม้คุณภาพ เป็นอันดับหนึ่งในขบวนการสหกรณ์ของประเทศไทย ได้เรียนรู้ถึงกระบวนการผลิตที่มีตั้งแต่ต้นน้ำ กลาง น้ำ และปลายน้ำ ในการเป็นห่วงโซ่อุปทาน มีการ รวมกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ภูมิปัญญาและ ประสบการณ์จากเกษตรกร จากงานโครงการทั้ง 2 ชุดในเวลา 3-4 ปีที่ผ่านมา มีเป้าหมายเพื่อสร้าง ทายาทเกษตรกร ซึ่งเป็นวัฒนธรรมในการทำการ เกษตร เพราะคำว่า ผลไม้ “ปลอดภัย” นั้นต้อง ต่อสู้ในการผลิตผลไม้คุณภาพเป็นอย่างมาก ต้อง ทำให้อยู่ในจิตวิญญาณทั้งตัวผู้ผลิตและผู้บริโภค พร้อมกับคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย เพื่อ นำไปสู่การสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน เรา ต้องพร้อมที่จะค้นหาค้นหาความรู้ใหม่ๆ และเห็น ความเข้มแข็งของคนที่รวมกลุ่มสหกรณ์ สำหรับ ตลาดก็เป็นกลยุทธ์และเครื่องมือในการรวบรวม คนให้เข้ามาสร้างกลุ่มเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของ เรา”

คุณวิลาวัณย์ ศรีประเสริฐ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (ร่วมแสดงความคิดเห็น)

“จากการทำงานกับกรมส่งเสริมฯ มา 34 ปี ปัจจุบันได้ทำเรื่องกลุ่มอาชีพระดับอำเภอ โดยสำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์เริ่มสอนกลุ่มสมาชิก ให้ผลิตสินค้าในชุมชน สร้างงานให้พร้อมกับการ เชื่อมโยงเครือข่าย มีการกระจายไปในทุกสหกรณ์ ทั่วประเทศ ซึ่งมีหลายหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตยูเนียน โดยใน ปีหน้าเราจะมีประมาณ 500 กลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่ม พื้นฐานประมาณ 400 กลุ่ม อีก 100 กลุ่ม จะ เป็นกลุ่มต่อยอดจากกลุ่มเก่าเพื่อการพัฒนา เรามี ทั้งการให้องค์ความรู้และการถ่ายทอดเทคโนโลยี ทั้งนี้กลุ่มต้องผ่านมาจากกระบวนการของจังหวัด ซึ่งในส่วนของกลุ่มอาชีพนั้นได้มีการสร้างเวทีเครือข่าย ภายใต้วงจังหวัดเพื่อให้รู้จักกันและมีพันธมิตร เชื่อมเครือข่ายระดับจังหวัด ภาค และระดับ ประเทศ มีการจัดเวทีต่างๆ ส่วนใหญ่ก็จะมี ปัญหาที่ไม่แน่นอนกับทางรัฐบาลที่จะไม่มีการจัด งานสำหรับการกระจายสินค้าให้ นี่ก็คือผลงาน ของการสร้างอาชีพให้แก่ประชาชน”

คุณนารณพงศ์ สุนทรนุก

สหกรณ์จังหวัดพังงา (ร่วมแสดงความคิดเห็น)

“เคยร่วมงานกับสถาบันฯ ในโครงการ วิจัยเครือข่ายชุมชนอนุรักษ์ท่องเที่ยว จ.พังงา ขอให้ ข้อสังเกตของคำว่า “ช่องว่างของการใช้ดุลยพินิจ” ที่อาจทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันระหว่างเจ้าหน้าที่ กับนักสหกรณ์ เพราะการใช้ดุลยพินิจของแต่ละ คนอาจจะแตกต่างกัน ถ้าเราได้มีเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้บ่อยขึ้นก็อาจช่วยลดปัญหาการทำงานและ เพิ่มความเข้าใจระหว่างคนสหกรณ์กับหน่วยงาน ต่างๆ ได้มากขึ้น อีกเรื่องหนึ่งคือ เวทีแห่งนี้ เป็นเวทีของนักวิจัย เป็นเวทีของนักวิชาการ ทั้ง ในรูปของการจดทะเบียนและไม่จดทะเบียนเพื่อ

นำสังคมนี้ไปสู่สังคมที่พัฒนาขึ้น เพราะฉะนั้นจึงเห็นว่าสังคมแบบนี้เป็นสังคมที่น่าติดตาม”

อาจารย์สิริณ บำรุงวงศ์

ผู้ทรงคุณวุฒิศถาบันฯ

(ร่วมแสดงความคิดเห็น)

“แสดงความคิดเห็น 2 เรื่อง คือ เรื่องแรกจากสโลแกนของโครงการร้าน Farmer Shop ที่ว่า “ไม่ได้หวังกำไร แต่อยากให้เป็นลูกค้าประจำ” นั้นเป็นเรื่องที่ต้องทำความเข้าใจให้มาก เพื่อที่จะสามารถตอบโจทย์ได้ถูกที่ว่าผู้ผลิตกับผู้บริโภคจะมาร่วมมือกันได้อย่างไร ดูจากวิสัยทัศน์ที่ว่า “ผู้ผลิตและผู้บริโภคเป็นเจ้าของร่วมกัน” อันนี้ถูกต้องที่สุด ผู้ผลิตสินค้าเกษตรกับผู้บริโภคนั้นแท้จริงแล้วก็มีผลประโยชน์ร่วมกัน เพราะผู้ผลิตก็เป็นผู้ใช้เหมือนกัน สินค้าเกษตรนั้น ใช้ได้ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งไม่เหมือนกับว่าผู้ผลิตกับผู้ซื้อ เช่นผู้เลี้ยงกับผู้ค้านั้นผลผลิตจะขัดกัน และเรื่องที่สองคือ เรื่องของไทยพีบีเอส ท่านต้องการจะตั้งสหกรณ์เพื่อให้บริการแก่สมาชิกของไทยพีบีเอส รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ จะรวมถึงสหกรณ์ที่จะตั้งขึ้นนี้หรือไม่ หากรวมกันนั้นก็หมายความว่าต้องมีขอบเขตของสมาชิกกว้างมาก ต้องมีทั้งคนไทยพีบีเอสและคนนอกด้วย จึงจะจัดอยู่ในประเภทสื่อสารได้ ถ้าหากว่าจะส่งเสริมพนักงานให้ร่วมมือกันในด้านารออม และช่วยเหลือทางด้านสินเชื่อนั้นน่าจะเป็นประเภทออมทรัพย์ได้ แต่ถ้าหากว่ารวมถึงการเปิดร้านด้วย การจัดที่อยู่อาศัยให้แก่พนักงานด้วย ต้องเปิดเป็นประเภทใหม่เป็นประเภทเนกประสงค์ เพราะจะเป็นประเภทอื่นไม่ได้ เป็นออมทรัพย์ไม่ได้ สหกรณ์การเงินก็จำกัดเฉพาะการเงิน เนื่องจากว่าเราไม่มีสหกรณ์เนกประสงค์ก็จะจดทะเบียนในเรื่องของบริการก่อน ความจริงเป็นการจะทำให้เกิดประโยชน์ในด้านโครงสร้างของขบวนการสหกรณ์ไทยไม่น้อยที่จริงเราควรจะแยกออกไปให้เป็นบริการที่สมาชิกเป็นผู้ใช้ ไม่ใช่คนนอก”

คุณเอ็นนู ช้อสุวรรณ

ผู้ทรงคุณวุฒิศถาบันฯ

(ร่วมแสดงความคิดเห็น)

“เรื่องที่ว่าผู้ผลิตและผู้บริโภคเป็นเจ้าของร่วมกัน ขอยกตัวอย่าง Super Market ใหญ่ในประเทศอังกฤษซึ่งทำ People Super Market โดยใช้หลักการคล้ายๆ กันว่าให้ผู้ซื้อ กับเจ้าของเป็นพวกเดียวกัน มีเทคนิคคือการทำให้ผู้บริโภครู้สึกว่าเป็นเจ้าของด้วยนั้น จะต้องให้ลูกค้าประจำมีสิทธิที่จะเข้ามาร่วมประชุมกันเดือนละครั้ง และบอกความต้องการว่าร้านควรจะขายอะไรไม่ควรจะขายอะไร และลูกค้าประจำนั้นสิทธิพิเศษลดราคา 10% ในร้านค้า แต่จะต้องมีส่วนร่วมอาจจะมาช่วยทำงานในร้าน ใครลดต้นทุนใดก็ช่วยด้านนั้น ซึ่งนี่เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างของการดำเนินงานร้านค้าปลีกโดยหลักการสหกรณ์”

คุณจิรพันธ์ มิทรพิย์

มูลนิธิธรรมะร่วมใจ กลุ่มผู้ปลูกข้าวคุณธรรม

(ร่วมแสดงความคิดเห็น)

“เคยได้มีโอกาสเข้าร่วมสัมมนา สื่อสร้างสรรค์ของ สสส. ทำโมเดลที่เรียกว่าสามเหลี่ยมในการทำงานร่วมกับชุมชน ประกอบด้วย ชุมชน สื่อ และ สกว. โดยสามประสานนี้ทำงานขับเคลื่อนชุมชน สื่อทำหน้าที่ขยายผลจากชุมชนไปสู่อีกกลุ่มหนึ่ง สุดท้ายแล้วพบว่าปัญหาของเราคือ เมื่อมีสื่อไปทำรายการในท้องถิ่นแต่เป็นสื่อขนาดเล็กทำให้ไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก และไม่ได้รับความสนใจ เราไม่มีสื่อที่เป็นสื่อกระแสหลักมา

สนับสนุน แต่วันนี้ได้เห็นว่าสหกรณ์จะมีสื่อเป็นของตัวเองจึงรู้สึกดีใจมากที่เห็นว่าสื่อเข้าร่วมงานกับสหกรณ์ เพราะสื่อคือการขยายผลอย่างดี ทุกวันนี้ต้องยอมรับว่าเกษตรอินทรีย์มีน่ายก แต่ว่าการที่จะให้ก้าวหน้าขึ้นต้องอาศัยสื่อ ซึ่งจะเป็นอีกหนึ่งกลไกในการขับเคลื่อนงานสหกรณ์”

คุณสวิด แสงตะคร้อ

กลุ่มเกษตรกรบ้านคลองใหญ่

(ร่วมแสดงความคิดเห็น)

“ในวันนี้กลุ่มเกษตรกรบ้านคลองใหญ่ได้รวมตัวกัน เพื่อแก้ปัญหาหนี้สินให้แก่พี่น้องเกษตรกร เรารวมตัวกันโดยเฉพาะชาวนาจนสามารถจัดตั้งกันเป็นกลุ่มเกษตรกร มีสำนักงานซึ่งแก้ไขปัญหาหนี้สิน โดยใช้กรอบ พรบ. การฟื้นฟู เราได้ปกป้องที่ดินทำกินไว้ประมาณ 6,000 กว่าไร่ ถือว่าเราได้คุ้มครองสิทธิของพี่น้องได้ วันนีสหกรณ์สู้ด้วยลำแข้งและสู้ด้วยจิตใจและถือว่าปกป้องทรัพย์สินไว้พอสมควร ซึ่งปัญหาหลักของกลุ่มคือ ไม่สามารถของประมาณจากองค์กรของรัฐได้เลย นอกจากนั้นเกษตรกรต้องเขียนแผนเองซึ่งเรายังขาดองค์ความรู้ จึงอยากให้อาจารย์จุฑาทิพย์ และสถาบันฯ ช่วยเป็นที่เลี้ยงในการแก้ไขปัญหาหนี้สินเพื่อปกป้องอาชีพชาวนาให้สามารถคงอยู่ต่อไปได้”

คุณวีโล สุกาบุญ

สจ. กรมส่งเสริมสหกรณ์

(ร่วมแสดงความคิดเห็น)

“การสร้างองค์ความรู้เป็นสิ่งสำคัญต่องานสหกรณ์ แต่ไม่อยากจะให้เกิดการแบ่งค่าย

เพราะเราเป็นพวกเดียวกัน เป็นสหกรณ์เหมือนกัน นอกจากนี้เมื่อเห็นว่า มีสหกรณ์บริการไทยพีบีเอส ซึ่งเป็นสื่อที่จะเข้ามาเป็นเพื่อนร่วมขบวนการสหกรณ์ก็รู้สึกดีใจ เพราะคิดว่าจะมีประโยชน์ต่องานสหกรณ์มาก”

คุณนุชรินทร์ อยู่อำไพ

ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรย่านตาขาว จำกัด (ร่วมแสดงความคิดเห็น)

“เห็นว่าสหกรณ์เรายังขาดการประชาสัมพันธ์งานของสหกรณ์ จึงคิดว่าน่าจะเป็นสิ่งดีที่มีหน่วยงานของสื่อเข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในขบวนการสหกรณ์ด้วยในวันนี้ และเห็นว่าประเทศไทยจะดีขึ้นด้วยระบบสหกรณ์”

คุณวิชัย ประกอบกรรพย์

เกษตรกรปลูกผลไม้คุณภาพ จ.จันทบุรี (ร่วมแสดงความคิดเห็น)

“สังคมนำพาคนในชุมชนให้ขาดหายจากภาคการเกษตรไป ผู้คนออกไปสู่ภาคบริการและอุตสาหกรรมหมด ทำให้ทายาทภาคการเกษตรหายไป คนรุ่นใหม่เมื่อได้ศึกษาเล่าเรียนแล้วไม่หวนกลับไปสู่ภาคการเกษตรส่งผลให้ขาดความต่อเนื่องในการผลิตสินค้าเกษตร ซึ่งขณะนี้ทางกลุ่มพยายามสร้างทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่โดยได้ขยายงานและองค์ความรู้ไปสู่เพื่อนสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง เริ่มต้นจาก สกก.เขาคิชฌกูฏ ไปสู่ สกก.มะขาม สกก. นายายอาม

และส่งต่อไปยัง จ.ระยอง และ จ.ตราด ซึ่งจะเป็นการสร้างอนาคตของชุมชนให้เข้มแข็งต่อไป และอยากขอให้อาจารย์ทุกท่านช่วยส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่คิดกลับบ้านเกิดด้วย เพราะเราพร้อมที่จะต้อนรับคนรุ่นใหม่กลับสู่ภาคการเกษตรเป็นอย่างมาก ดังนั้นงานที่ต้องการร่วมกับสหกรณ์ก็คืองานพัฒนาศักยภาพทายาทเกษตรกรต่อไป”

คุณบุญมาก ช่างสากา

สหกรณ์ออร์แกนิกกรมการพัฒนาระบบ จ.จันทบุรี (ร่วมแสดงความคิดเห็น)

“เห็นด้วยกับปัญหาที่ว่าคนรุ่นใหม่ไม่กลับสู่ท้องถิ่น เพราะเคยมีกรณีศึกษาเรื่องการส่งนักศึกษาที่เรียนจบปริญญาตรีแล้ว กลับไปอยู่ในท้องถิ่นโดยจ้างงานในระดับวุฒิปริญญาตรี แต่เด็กเหล่านั้นไม่สามารถอยู่ได้ จึงต้องหันกลับมาดูว่าเราจะทำอย่างไรที่จะคืนบัณฑิตกลับสู่ท้องถิ่นสู่ชุมชนได้ นอกจากนี้ภาครัฐได้มีการส่งเสริมโอท็อป ซึ่งทำเพียงส่งเสริมให้ผลิตสินค้าและบริการแต่ไม่มีช่องทางการตลาดให้ จึงเห็นว่าสถาบันฯ ได้ดำเนินงานมาถูกทางแล้ว แต่อยากให้ขยายผลไปสู่อาชีพเกษตรกรที่ยังต้องรอผลการศึกษาและองค์ความรู้ต่างๆ อีกมาก”

คุณนิคม เพชรพา

ผู้ประสานงานมูลนิธิธรรมะร่วมใจ บัวคุณธรรม (ร่วมแสดงความคิดเห็น)

“เห็นว่าสหกรณ์เป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างคำว่า “ทุน” ซึ่งหมายถึงกลุ่ม Modern trade กับคำว่า “บุญ” ซึ่งตนเองมีส่วนเป็นนักสหกรณ์เพราะเราวมกลุ่มกันทำนาพร้อมกับปฏิบัติธรรม เมื่อเราต้องการให้ข้าวได้รับความน่าเชื่อถือจึงไปขอการรับรองมาตรฐาน IFOAM แต่เมื่อมาคิดว่าเราจะทำให้น่าเชื่อถือมากกว่านั้น จึงเกิดโครงการวิจัยซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาสู่การรับรองเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรมเพื่อส่งผ่านความสุขและความมั่นใจให้ผู้บริโภคความถี่การถือกุศต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมจริง และมีการเชื่อมโยงทุนกับบุญผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และเราจะมีเวทีสร้างความน่าเชื่อถือในการรับรองเกษตรอินทรีย์เชิงคุณธรรม มีการไปเกี่ยวข้าวกับชาวนาและเข้าร่วมในเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบกัน เป็นการส่งผ่านและสร้างพันธมิตรเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายที่จะถือกุศกัน จึงอยากเชิญชวนให้ผู้ที่สนใจไปเปิดเวทีการรับรองการผลิตข้าวของชาวนา พร้อมกับการเฉลิมพระชนม์พรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 84 พรรษา ซึ่งชาวนาผู้มีเมล็ดพันธุ์พืชพื้นเมืองจะรวมตัวทูลเกล้าฯ ถวายเมล็ดพันธุ์ข้าวอินทรีย์ที่เป็นพันธุ์พื้นเมืองจำนวน 99 ต้น ซึ่งได้ไปเปิดธนาคารเมล็ดพันธุ์ไว้ที่กลุ่มข้าวคุณธรรม โดยต้องการให้ชาวนาได้สร้างบุญเพื่อแผ่นดินและจะเป็นความมั่นคงทางอาหารอีกทางหนึ่งด้วย ที่สำคัญคือสหกรณ์ก็สามารถสร้างความมั่นคงเรื่องอาหารที่ไว้ทั้งทุนและบุญอยู่ด้วยกันได้”